

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ประเทศไทยกำลังเร่งพัฒนา เศรษฐกิจทุกด้าน แต่ละรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศต่างมีนโยบายแน่วแน่ที่จะแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนให้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนของชาวไร่ชาวนาและผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรม ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ รัฐบาลได้พยายามชักชวนชาวต่างประเทศให้มาลงทุนในประเทศไทย พยายามส่งเสริมปริมาณการขยายผลผลิตทางการเกษตรไปสู่ต่างประเทศให้มากขึ้น มีการประกันราคาสินค้าเพื่อไม่ให้ราคาตกต่ำจนทำให้ผู้ผลิตประสบกับการขาดทุน ช่วยเหลือเกษตรกรให้มีปุ๋ยใช้ในราคาถูก พยายามหาแหล่งพลังงานทางธรรมชาติเพื่อทดแทนน้ำมัน เพราะการขึ้นราคาน้ำมันแต่ละครั้งกระทบกระเทือนต่อ เศรษฐกิจเป็นอย่างมาก การค้นพบน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในบริเวณอ่าวไทยและบริเวณภาคเหนือของประเทศไทยทำให้รัฐบาลมีความหวังมากขึ้น ในการที่ยกระดับค่าครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น อันจะมีผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย ภาษีทรัพย์สินและภาษีสรรพสามิตที่มีค่าประกอบกับมี เครื่องมือที่จะชี้ให้เห็นถึงสภาพทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปของประเทศจะมีส่วนช่วยทำให้การพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศได้ผลมากขึ้น

ดัชนีราคาค่าครองชีพเป็นตัว เลขที่คำนวณขึ้นเพื่อใช้เป็น เครื่องมือชี้สภาพทางเศรษฐกิจทั่วไป เช่น ไข่ประเมินผลการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ไข่วัดแนวโน้มของภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืด เป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนนโยบายทางการคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการคาดคะเนงบประมาณล่วงหน้า และการจัดสรรเงินงบประมาณอื่น ๆ ปัจจุบันกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ได้จัดทำขึ้นเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลเท่านั้น ดัชนีราคาผู้บริโภคนอกเขตเทศบาล ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำมาก่อน

ในการวิจัยครั้งนี้จะหาดัชนีราคาผู้บริโภคนอกเขตเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะหมวดอาหารเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายของประชาชนที่จ่ายเป็นค่าอาหาร เป็น กอบครั้งหนึ่ง

ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด และค่าใช้จ่ายหมวดอื่น ๆ ของประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลแต่ ละหมวดมีน้อย และมีความแปรปรวนค่อนข้างสูงประกอบกับมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ในส่วนนี้โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเกษตรกร ซึ่งอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลในภาค ตะวันออกโดยตรง จึงคาดว่า ราคาสินค้า ชนิดของสินค้า และปริมาณที่ใช้จะถูกต้องตรงกับ ความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งจะเป็นผลทำให้ดัชนีราคาผู้บริโภคที่ได้มาประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. หาดัชนีราคาผู้บริโภคเฉพาะหมวดอาหาร นอกเขตเทศบาลในภาคตะวันออกของ ประเทศไทย เป็นรายเดือนแยกตามชนิดของสินค้าที่สำคัญ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520- พ.ศ. 2523 โดยใช้วิธีของ
  - 1.1 Laspeyres
  - 1.2 Paasche
  - 1.3 Fisher
  - 1.4 เฉลี่ยวิธีของ Laspeyres และ Paasche
  - 1.5 วิธีปรับเลขดัชนีของ Laspeyres และ Paasche
2. เปรียบเทียบดัชนีราคาผู้บริโภคที่ได้จากวิธีการทั้งห้าวิธีข้างต้น
3. เปรียบเทียบดัชนีราคาผู้บริโภคที่ได้กับดัชนีราคาผู้บริโภคในเขตเทศบาล ซึ่งกรม- เศรษฐกิจการพาณิชย์ได้จัดทำไว้แล้ว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จำกัดอยู่ในขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร หมายถึงประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลของทุกจังหวัดในภาค ตะวันออก ซึ่งได้แก่จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา
2. กลุ่มตัวอย่าง หมายถึงเกษตรกรที่ฟาร์มอยู่ในภาคตะวันออกซึ่งถูกเลือกให้เป็นผู้

บันทึก สุ่มบัญชีฟาร์มของฝ่ายบัญชีฟาร์ม กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3. ระยะเวลา ดัชนีราคาผู้บริโภค หรือดัชนีราคาค่าครองชีพที่จัดทำขึ้นนี้ครอบคลุมระยะเวลาตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2520 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2523

4. สมุดบัญชีฟาร์ม เป็นสมุดที่ทางฝ่ายบัญชีฟาร์ม กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบให้เกษตรกรที่ทำฟาร์มในภาคตะวันออก เฉพาะฟาร์มที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่านั้น เป็นผู้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้-รายจ่าย ทั้งมีเป็นรายได้ -รายจ่าย ในการเกษตรและนอกการเกษตรโดยบันทึกเป็นประจำทุกวัน

5. ข้อมูล เนื่องจากค่าใช้จ่ายในหมวดอาหารเป็นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ เมื่อเทียบกับรายจ่ายทั้งหมดของครอบครัว ดังนั้นการหาดัชนีราคาผู้บริโภคในการวิจัยนี้จึงทำเฉพาะหมวดอาหารเท่านั้น โดยข้อมูลที่ได้เป็นราคาสินค้าและปริมาณสินค้าที่เกษตรกรซื้อ รวมทั้งที่หาได้จากฟาร์มของตนหรือหามาได้เองโดยมิได้ซื้อ ทั้งนี้จะคิดราคาสินค้านั้นให้สอดคล้องกับราคาท้องตลาด ขณะนั้นสำหรับสินค้าแต่ละชนิด

1.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมุดบัญชีฟาร์ม โดยการคัดลอกปริมาณและมูลค่าของสินค้าเป็นรายเดือนทุกเดือน (แยกตามชนิดของสินค้า) สำหรับแต่ละปี ดังนี้

ปี พ.ศ. 2520 ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2520 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2520 จำนวน 68 ฟาร์ม
 ปี พ.ศ. 2521 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2521 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2521 จำนวน 68 ฟาร์ม
 ปี พ.ศ. 2522 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2522 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2522 จำนวน 72 ฟาร์ม
 ปี พ.ศ. 2523 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2523 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2523 จำนวน 72 ฟาร์ม

ด้วยความจำเป็นเนื่องจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2520 มิได้ครบทั้ง 12 เดือน จึงต้องใช้ข้อมูลปี พ.ศ. 2521 เป็นปีฐาน และชนิดของสินค้าที่จะนำมาคำนวณหาดัชนีนั้น จำกัดเฉพาะหมวดอาหารเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่เก็บได้ สินค้าหมวดอื่นไม่สามารถนำมาคำนวณหาดัชนีราคาได้ เพราะไม่มีการบันทึกปริมาณการใช้ และราคาที่แน่นอนชัดเจน

* สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนฟาร์ม ที่ใช้คำนวณเลขดัชนีของแต่ละปีในแต่ละจังหวัด ตัวอย่างของภาคตะวันออก เป็นดังนี้

จังหวัด	เขตเกษตรเศรษฐกิจ	จำนวนฟาร์ม			
		พ.ศ. 2520	พ.ศ. 2521	พ.ศ. 2522	พ.ศ. 2523
ชลบุรี ระยอง	13	24	24	24	24
ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา	15	20	20	23	23
จันทบุรี ตราด	16	22	22	25	25

หมายเหตุ ฟาร์มที่ใช้หาเลขดัชนีของแต่ละปี เกือบทั้งหมดหรือประมาณ 95 % เป็นฟาร์มเดียวกัน ยกเว้นบางฟาร์มที่เลิกประกอบกิจการ

2. ทารวาค่าต่อหน่วยของสินค้าแต่ละชนิด
3. หาดัชนีราคาผู้บริโภคจากสูตรทั้ง 5 สูตร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ดัชนีราคาผู้บริโภคจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินความเปลี่ยนแปลงของรายได้รายจ่ายของประชาชน ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงสถานะความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย
2. เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประเมินรายได้ - รายจ่ายขั้นค่าของประชาชนในพื้นที่ที่ดัชนีนี้ครอบคลุมถึง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียง
3. ใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ อัตราค่าจ้างเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าบ้าน ค่าจ้างพิเศษขณะทำงานต่างท้องถิ่น
4. ใช้วัดความเปลี่ยนแปลงของระดับค่าครองชีพของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและค่าบริการ
5. เป็นเครื่องมือสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของมาตรการการควบคุมราคาสินค้าของรัฐบาล เช่น เมื่อมีการปรับราคาน้ำมัน เป็นต้น